

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۸/۰۲

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی راهکارهای سنجش دانش آموزان مقطع ابتدایی در آموزش رسمی

زینب محمدی^۱، مهسا آقاخانی نژاد^۲

۱- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس الزهرا (س) زنجان

۲- کارشناسی آموزش ابتدایی دانشگاه فرهنگیان، پردیس الزهرا (س) زنجان

zeynab1376mohammadi@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی راهکارهای سنجش دانش آموزان مقطع ابتدایی در آموزش رسمی انجام شد. یکی از موضوعاتی که مدرسان به طور مکرر در مورد آن بحث می کنند این است که دانش آموزان در مورد موضوعات مختلف چگونه باید سنجش شود. سنجش، مشاهده کیفیت تعیین شده و بیان نتایج مشاهده با اعداد یا نمادها است. به طور خلاصه، سنجش را می توان به عنوان فرآیند تعیین ویژگی ها و کیفیت چیزی تعریف کرد. سنجش یک فرآیند تصمیم گیری از طریق مقایسه نتایج اندازه گیری یک ویژگی با یک معیار است. اگرچه مفاهیم اندازه گیری و سنجش مفاهیمی متفاوت از یکدیگر هستند، اما می توان آنها را مفاهیمی تعریف کرد که از یکدیگر جدا نیستند و مکمل یکدیگر هستند. سنجش های سنتی که با داده های ابزار اندازه گیری انجام می شود، می تواند به عنوان بازخورد برای معلمان، دانش آموزان و برنامه های درسی مورد استفاده قرار گیرد. این پژوهش به شیوه مروری و با استفاده از منابع کتابخانه ای انجام شد. نتایج نشان داد این روش ها می توانند به مدیران و معلمان کمک کنند تا عیب یابی کنند، نقاط قوت و ضعف را شناسایی کنند و بهبود فرایند آموزش را پیگیری کنند. یکی از اهمیت های روش های سنجش در مدارس ابتدایی، مشخص کردن سطح دانش و مهارت های دانش آموزان است. با استفاده از این روش ها، معلمان می توانند بفهمند که هر دانش آموز در چه حوزه ای مشکل دارد و نیاز به کمک دارد. این اطلاعات به معلمان کمک می کند تا برنامه های آموزشی را بر اساس نیازهای هر دانش آموز تنظیم کنند

کلمات کلیدی: سنجش، ارزشیابی، سنجش، آموزش ابتدایی، آموزش رسمی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

سنجش یک فرآیند حیاتی در آموزش و پرورش است که به دانش‌آموزان و معلمان کمک می‌کند تا بتوانند بهترین عملکرد را در طول دوره آموزشی نشان دهند. در مدارس ابتدایی، سنجش به عنوان یکی از ابزارهای اصلی برای اندازه‌گیری دستاوردها و تحصيلات دانش‌آموزان به کار می‌رود. با استفاده از سنجش، معلمان می‌توانند به صورت دقیق مشخص کنند که دانش‌آموزان در چه درجه از فهم و یادگیری هستند و به چه موضوعاتی بیشتر نیاز دارند. این اطلاعات به معلمان کمک می‌کند تا بتوانند برنامه‌های آموزشی را بر اساس نیازهای دانش‌آموزان خود تنظیم کنند و به طور کلی فرآیند یادگیری را بهتر و موفق‌تر کنند. سنجش در مدارس شامل دو بخش اصلی است: سنجش فرایند و سنجش نتیجه. در سنجش فرایند، به بررسی روش‌های آموزش و تدریس، کیفیت محتوای درسی، رفتار معلمان و برخورد و پاسخگویی آن‌ها نسبت به دانش‌آموزان پرداخته می‌شود.

یکی از موضوعاتی که مدرسان به طور مکرر در مورد آن بحث می‌کنند این است که دانش‌آموزان در مورد موضوعات مختلف چگونه باید سنجش شود. در فعالیتهای آموزشی، مفاهیم اندازه‌گیری و سنجش در تعیین دانش‌آموزان در مورد موضوع مورد بحث، تا چه حد به اهداف مورد نظر دست یافته‌اند و فعالیتهای انجام شده تا چه اندازه مؤثر بوده است، مواجه می‌شود اندازه‌گیری و سنجش برای تعیین موقعیتهایی که در آن دانش‌آموزان موفق-شکست می‌شوند و کیفیت محیط‌های یادگیری را بهبود می‌بخشد مورد نیاز است. مفاهیم اندازه‌گیری و سنجش عموماً با هم استفاده می‌شوند و در بسیاری از موارد با هم اشتباه می‌شوند. به دلیل آشفتگی این مفاهیم، علائق و توانایی‌های دانش‌آموزان گاهی به اشتباه سنجیده و سنجش می‌شود و در نتیجه این وضعیت، دانش‌آموزان به سمت حوزه‌هایی هدایت می‌شوند که مورد علاقه و توانایی نیستند (Şavlı, 2019).

اندازه‌گیری مشاهده کیفیت تعیین شده و بیان نتایج مشاهده با اعداد یا نمادها است. به طور خلاصه، اندازه‌گیری را می‌توان به عنوان فرآیند تعیین ویژگی‌ها و کیفیت چیزی تعریف کرد. سنجش یک فرآیند تصمیم‌گیری از طریق مقایسه نتایج اندازه‌گیری یک ویژگی با یک معیار است (وزارت آموزش ملی (Demirel, 2014) سنجش همچنین می‌تواند به عنوان نشانه‌ای واضح از نتایج برای دانش‌آموزان، معلمان، والدین و دیگران با اندازه‌گیری دقیق و دقیق یادگیری دانش‌آموزان بیان شود. سنجش از این جنبه با اندازه‌گیری متفاوت است (Demirel, 2014). به عبارت دیگر مشخصه اصلی اندازه‌گیری بیان عددی نتایج است در حالی که مشخصه اصلی سنجش تصمیم‌گیری از طریق تفسیر نتایج اندازه‌گیری بر اساس معیارهای معین است. به منظور سنجش نتیجه در تصمیم‌گیری‌های درست، باید به خاطر داشت که اندازه‌گیری باید تا حد امکان دقیق و عینی باشد.

زمینه آموزشی مبتنی بر اسناد درسی است که همیشه اسناد سیاسی هستند که به دنبال یکسان‌سازی و توجیه شیوه‌های آموزشی در این زمینه هستند (Kangas et al., 2021). محققان برنامه درسی را به عنوان خلاصه‌ای از فرهنگ‌ها شامل چشم‌اندازهای آینده و شیوه‌های موجود در مورد یادگیری، تصویر یادگیرندگان، ماهیت دستورالعمل‌ها، هنجارها، محیط‌های یادگیری، معلمان و آموزش کار، همراه با برنامه ریزی و سنجش هر دو نوع یادگیری و خود برنامه درسی معرفی می‌کنند. در کشورهای مختلف و نظام آموزشی از برنامه‌های درسی با انواع محتوا استفاده می‌شود. به عنوان مثال، سنت پیش دبستانی انگلیسی-آمریکایی که در آن هدف آموزش آماده کردن کودکان برای مدرسه است، با کشورهای شمال اروپا، استرالیا و سیستم اروپای مرکزی بر اساس سنت فرهنگی-اجتماعی و آموزشی که بیشتر بر رشد اجتماعی کودکان تمرکز دارد، متفاوت است. تاکید بر مشارکت و بازی کودکان از طریق اهداف برنامه درسی جامع‌تر (Kangas et al., 2021). جهت‌گیری برنامه درسی همچنین بر رویکردهای سنجش از دانش‌آموزان تأثیر می‌گذارد: جهت‌گیری یا رویکرد اول مبتنی بر نتایج مجموعه و آزمایش سیستماتیک دانش‌آموزان با استفاده از امتحان از پیش تعیین شده است، در حالی که جهت‌گیری یا رویکرد دوم اهداف رشد

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

را به طور گسترده‌تری تعریف می‌کند و معلمان را قادر می‌سازد برنامه‌سنجش در آموزش را برنامه‌ریزی کنند. در محیط آموزشی سنجش مبتنی بر اهداف متنوع‌تر است. در طول دهه جاری، بحث نیاز به سنجش رسمی و سیستماتیک در آموزش نیز در رویکرد یادگیری اجتماعی-فرهنگی مطرح شده است. ادعا می‌شود که سنجش تکوینی و سیستماتیک اطلاعاتی در مورد رشد فردی و نیازهای شخصی حمایت ویژه ارائه می‌کند و از آن برای فعال کردن حق آموزش دانش‌آموزان استفاده شده است (Correia et al., 2019). بحث کیفیت را می‌توان به عنوان امری اساسی در آموزش درک کرد و برای جستجوی استانداردها، اهداف و اهداف توسعه سنجش در آموزش دانش‌آموزان از منظر چگونگی افزایش کیفیت آموزشی همگانی به جای اینکه چرا باید افزایش یابد، استفاده شده است. حتی ادعا می‌شود که فقط آموزش با کیفیت بالا با وجود سنجش با کیفیت بالا مؤثر است (Chepkonga, 2017).

آموزش و سنجش

در کلی‌ترین تعریف، آموزش نظامی است که فرد را برای جامعه مفید می‌سازد. مانند هر سیستمی، آموزش و پرورش نیز باید به شیوه‌ای چند وجهی مورد توجه قرار گیرد. خروجی فرآیندهای آموزشی افرادی هستند که در فرآیندها رشد و توسعه می‌یابند. افراد باید در مراقبت از جامعه مورد سنجش قرار گیرند. با توجه به کارایی طولانی مدت آموزش، فرآیند باید از نظر عملکرد سنجش شود. به همین دلیل کشورها سنجش‌های مستمری انجام می‌دهند تا نیازهای جامعه را مشخص کنند و اینکه آیا سیستم‌های آموزشی به نیازها پاسخ می‌دهند یا خیر. اگرچه انتظارات آموزشی با توجه به نیازها و اهداف جوامع متفاوت است، اما نیاز روزافزونی به مقایسه بین سیستم‌های آموزشی کشورها و برآورده ساختن انتظارات مشترک کشورها وجود دارد تا سنجش تطبیقی را ضروری کند. سازمان‌های بین‌المللی برای رفع این نیاز، سنجش‌های بین‌المللی انجام می‌دهند. از سوی دیگر، رویکردهای برخاسته از فلسفه‌های تربیتی مختلف برای پاسخگویی به نیازهای در حال تغییر جامعه در آموزش و پرورش اعمال می‌شود. این کاربردها سنجش اثربخشی شیوه‌های آموزشی جدید را ضروری می‌سازد. افراد باید به خوبی آموزش ببینند تا بتوانند مهارت‌های خود را بازتاب دهند و در جامعه به بهترین نحو ممکن مفید واقع شوند. مفید بودن برای جامعه زمانی امکان پذیر است که دانش‌آموزان مدرسه و حرفه مناسب را انتخاب کنند. نیاز به سنجش نگرش‌ها، علایق و مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان و همچنین دانش محتوایی آنها وجود دارد تا آنها را به مدارس مناسب هدایت کند تا آنها را قادر به دستیابی به اهداف خود کند. سطح بالای دانش و مهارت‌هایی که انتظار می‌رفت از فرد در طی فرآیند آموزش کسب شود، نیاز به ظهور رشته‌های مختلف آموزشی داشت. اندازه‌گیری دانش و مهارت‌های خاص منطقه ایجاد می‌کند که فرآیند سنجش مناسبی را که مختص حوزه دانش است به کار گیرد. نیاز به سنجش چند بعدی پیچیدگی فرآیندهای آموزشی و عملکرد سیستم، توجه بسیاری از محققین را به خود جلب کرده است. سنجش، سنجش و سنجش آموزشی به موضوعی جدی تبدیل شده است که خط مشی آموزشی را شکل داده و هدایت می‌کند. سنجش‌های آموزشی مبتنی بر موفقیت، که تعیین‌کننده مسیر شغلی دانش‌آموز است، منجر به درک آموزشی می‌شود که می‌توان آن را «آموزش برای امتحان» عنوان کرد. از افراد خواسته شد تا با علامت‌گذاری حباب‌ها بر روی کاغذ تست، زندگی خود را شکل دهند. اما بررسی‌های انجام شده در زمینه آموزش نشان می‌دهد که یک فرد چندوجهی است و باید علایق، نگرش‌ها و بینش‌های درست را پرورش داد و سنجش کرد.

انتظارات بالا در مورد نمرات آزمون امتحانات مرکزی، جو شرکت‌کننده عمدتاً تحت تأثیر آرزوهای ملی برای کسب نمرات امتحانات بین‌المللی بهتر، و اتخاذ رویکردهای سنجش تکوینی کلاس درس مبتنی بر عملکرد، توجه فزاینده‌ای را به تلاش‌های توسعه آزمون و آیت‌ها جلب کرد (Wößmann, 2005). در سال‌های اخیر، تقاضاهای فزاینده و متمایز جامعه در ارتباط با فرآیندهای سنجش و سنجش انجام شده در حوزه آموزش، بیشتر بر تلاش‌های پرسش‌نویسی معتبرتر و معتبرتر متمرکز شده

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

است. تلاش در مورد پیچیدگی اشیاء یادگیری ترجیحی تعبیه شده در سؤالات، اجرای اصول تئوری بار شناختی را در تکنیک‌های توسعه سؤال تحریک کرد.

در عین حال، مفهوم دسترسی نیاز به درک رویکرد سنجش عملکرد پیشنهاد شده توسط نظریه بار شناختی دارد. دسترسی به آزمون معیاری است برای نشان دادن میزان فرصت‌های ارائه شده برای نمایش مهارت‌ها در چارچوب‌های هدف برای همه شرکت کنندگان در آزمون (Beddow et al., 2008). موفقیت در امتحان مستلزم پاسخ درست به سؤالات آزمون با استفاده از منابع فیزیکی و شناختی تا حدودی است. اگر بین ظرفیت‌های شناختی دانش‌آموزان و سطوح شناختی سؤالات راحتی وجود نداشته باشد، به احتمال زیاد به دلیل سوءتفاهم از آنچه واقعاً در سؤالات آمده است، دسترسی به آزمون تأثیر منفی بر نتایج آزمون خواهد گذاشت. بنابراین، افزایش دسترسی به آزمون به طور خلاصه به معنای کاهش عناصر سؤال برای جمع آوری بیش از حد بار کار شناختی و گرفتن نمرات آزمون معتبرتر است. سطوح ظرفیت شناختی ساختارهای مورد استفاده در سؤالات باید تا سطحی متعادل باشد که همه آزمون دهندگان بتوانند به صورت شناختی آن را درک کنند (Beddow et al., 2008). در مورد افزایش دسترسی به آزمون از طریق تمرکز بر عناصر سؤالات آزمون، جای دادن تنها به اجزای ضروری برای پاسخ دادن، حذف متون غیر ضروری، تصاویر، نمودارها یا جداول مورد مطالعه قرار گرفت. در این فصل، ابتدا بر روی اصطلاح دسترسی متمرکز شد. سپس تطبیق تئوری دسترسی به آیتم‌های آزمون برای سنجش و سنجش آموزشی معرفی شد. در نهایت، تطبیق آیتم برای دسترسی به آزمون از طریق فرض در دسترس بودن برای سنجش مستقیم همه آزمون گیرندگانی که مشخصات بسیار گسترده و متنوعی دارند، مثال زد.

درک مفهومی دسترسی به آزمون

دسترسی فراتر از مشارکت در آموزش عمومی با استانداردهای برنامه یادگیری و سنجش‌های استاندارد به عنوان یکی از اصول اساسی آموزش است. دسترسی اصطلاحی است که برای تأکید بر غلبه بر عوامل بازدارنده که ویژگی‌ها و مهارت‌های یادگیرنده را برای دستیابی به اهداف هدفمند و آزمایش شده یک برنامه آموزشی محدود می‌کند، استفاده می‌شود. از نظر آموزش، دسترسی نشان دهنده طیف وسیعی از فرصت‌ها برای یادگیرنده است تا دستاوردهای مربوط به برنامه آموزشی مورد نظر را بیاموزد. با توجه به نظام آموزشی فعلی، این بدان معناست که همه فراگیران فرصت مناسبی برای دستیابی به اهداف برنامه آموزشی مربوطه و نشان دادن عملکرد در آزمون‌های پیشرفت مرتبط با هدف دارند. در این فرآیند، معلمان تشویق می‌شوند تا اهداف برنامه یادگیری را با طراحی یادگیری که احتمال یادگیری را برای هر دانش آموز افزایش می‌دهد به جای آزمون، آموزش دهند. متأسفانه، موانع زیادی بر سر راه دانش آموزان وجود دارد (Kettler et al., 2018). دسترسی برای آموزش مؤثر و آزمون منصفانه ضروری است که به عنوان معیاری بیان می‌شود که چگونه یک سیستم عوامل بازدارنده را پاک می‌کند و امکان استفاده منصفانه از عناصر و خدمات را برای افراد مختلف فراهم می‌کند. یادگیری، مواد آموزشی و آزمون‌ها باید برای همه دانش آموزان شرکت کننده در فرآیند یادگیری قابل دسترسی باشد. در غیر این صورت، به احتمال زیاد استنباط حاصل از مشاهده و نتایج آزمون ممکن است اشتباه و همچنین یادگیری ناقص باشد. بنابراین، مربیان وظایف مهمی در دستیابی به بهترین دسترسی ممکن دارند (Solano-Flores et al., 2014).

در سنجش آموزشی، دسترسی به عنوان معیاری از توانایی دانش آموز برای نشان دادن دستاوردهای خود در رابطه با استاندارد مورد آزمون در نظر گرفته می‌شود.

در صورتی که دانش آموز بتواند در فرآیند سنجش تحصیلی امتیاز خود را نشان دهد، سنجش آموزشی قابل دسترس تلقی می‌شود. قابلیت دسترسی به آزمون اندازه‌گیری است که نشان می‌دهد چقدر یک رویداد آزمایشی به شرکت کننده اجازه می‌دهد اطلاعاتی درباره ساختار هدف نشان دهد. بنابراین، یک آزمون یا آیتم آزمایشی در دسترس شامل هیچ ساختاری

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نمی‌شود که شرکت کننده در آزمون را از نشان دادن میزان صلاحیت دانش آموزی که توسط آزمون اندازه گیری شده است باز دارد. تعادل بین امکانات فیزیکی، مادی یا شناختی مورد نیاز برای یک آزمون و ساختار طراحی شده برای اندازه گیری، احتمال استنتاج از نمرات آزمون را تعیین می‌کند که منعکس کننده قابلیت دسترسی به آزمون است. پیامدهای چنین نگرانی‌های مربوط به دسترسی به آزمون، به‌ویژه برای آزمون‌دهندگان که درخواست‌های غیرضروری آزمایش یا آیت‌ها مانع از نشان دادن آنچه می‌دانند، برجسته است. در واقع، تقاضای اضافی دقت و دقت آزمون را به عنوان ابزار اندازه گیری برای دانش آموزانی که تقاضای اضافی مانعی برای آنها ایجاد می‌کند، کاهش می‌دهد، در حالی که دسترسی به آزمون در استنباط‌های به دست آمده از نمرات آزمون برای دانش آموزانی که تقاضای اضافی برای آنها دسترسی به آزمون را کاهش نمی‌دهد، منعکس نمی‌شود. امتحان. دسترسی به آزمون در بالاترین سطح است زیرا همه دانش آموزان دستاوردهای خود را در ساختار آزمایش شده بدون هیچ مانعی نشان می‌دهند. بنابراین، دسترسی به آیت‌ها سوگیری را به حداقل می‌رساند و عدالت را برای فرآیند یادگیری و سنجش افزایش می‌دهد. (Kavanaugh, 2017).

نقش سیاستگذاران در آموزش

سیستم‌های آموزش دوره‌های آموزشی به طور جهانی سازمان‌دهی می‌شوند و به صورت عمومی و خصوصی، خدماتی برای دانش آموزان، خانواده‌های آنها و به طور کلی برای جامعه ارائه می‌کنند. آموزش حق دانش آموزان است و سیاستگذاران باید هنگام تصمیم گیری برای برنامه درسی ویژگی‌های (شناختی، اجتماعی، عاطفی، فیزیکی) دانش آموزان را در نظر بگیرند. در بسیاری از کشورها، آموزش دوره ابتدایی به یک اهرم سیاسی تبدیل شده است که برای تلاش و بهبود آمادگی مدرسه و نتایج یادگیری و رشد دانش آموزان استفاده می‌شود. این به معنای تمرکز قابل توجه بر بهبود مستمر آموزش برای حمایت از تغییر پایدار در طول زمان است. در برخی کشورها، این امر از طریق سنجش منظم خدمات دوران ابتدایی برای ایجاد استانداردی برای کیفیت به دست آمده است. در کشورهای دیگر، استانداردها ممکن است توسط سیاستگذارانی که خدمات دوران ابتدایی را برای کنترل کیفیت و بهبود خود کنترل کنند، به دست آورند. سیاست‌گذاران یک ویژگی جاه طلبی دارند تا بر آموزش تأثیر بگذارند، زیرا آموزش و پرورش را می‌توان آینده ملت و جامعه آنها دانست. با این حال، همه تصمیمات با در نظر گرفتن بهترین اتفاقات برای دانش آموزان در نظر گرفته نمی‌شود. معلمان و والدین برای شرکت در بحث‌های آموزشی دوران ابتدایی و همچنین تصمیم‌گیری فعالانه نیاز به حمایت دارند، اما آنها همچنین به شایستگی در درک پیام سیاسی و اهداف آن نیاز دارند (Kavanaugh, 2017).

نقش معلمان در آموزش و سنجش

معلمان (که در برخی کشورها به عنوان مربی نیز شناخته می‌شوند) نیز به عنوان بازیگران کلیدی در فرآیند سنجش و سنجش در نظر گرفته می‌شوند زیرا کیفیت فرآیند را در خدمات دوران ابتدایی کنترل می‌کنند. معلمان نه تنها خدمات دوران ابتدایی را به طور مستقیم ایجاد می‌کنند و بر آنها تأثیر می‌گذارند، بلکه ممکن است خودشان توسط دیگران سنجش و سنجش شوند. این بدان معناست که معلمان هم تأثیرگذار فرآیند و هم دریافت کننده سنجش و تجزیه و تحلیل هستند. علاوه بر این، نقش معلمان در فرآیند سنجش و سنجش محوری است. معلم اغلب فردی است که توجیه، دانش و مهارت لازم برای انجام سنجش را در عمل دارد. با این حال، آگاهی معلمان از ارزش‌ها و باورهای شخصی خود می‌تواند بر نحوه اجرای برنامه درسی یا اجرای فرآیندهای سنجش در کلاس تأثیر بگذارد. به عنوان مثال، در سیستم فنلاند، معلمان فرآیندهای سنجش را برنامه ریزی می‌کنند و ابزارهای سنجش را برای خودسنجش آموزش و شیوه‌های کلاس درس انتخاب می‌کنند. بنابراین، معلمان به درک بهتر اهداف سنجش و سنجش و همچنین آگاهی از ارزش‌های برنامه درسی نیاز دارند، اما بیش از هر چیز معلمان به آموزش و

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آموزشی نیاز دارند که دانش حرفه‌ای با کیفیت بالا و عاملیت و منابع آنها را تسهیل کند تا بتوانند برنامه درسی را اجرا کنند (Kettler et al., 2009).

سنجش

اگرچه مفاهیم اندازه‌گیری و سنجش مفاهیمی متفاوت از یکدیگر هستند، اما می‌توان آنها را مفاهیمی تعریف کرد که از یکدیگر جدا نیستند و مکمل یکدیگر هستند. سنجش‌های سنتی که با داده‌های ابزار اندازه‌گیری انجام می‌شود، می‌تواند به عنوان بازخورد برای معلمان، دانش‌آموزان و برنامه‌های درسی مورد استفاده قرار گیرد (Nas et al., 2022). اندازه‌گیری-سنجش سنتی به منظور تعیین میزان دستیابی دانش‌آموزان به اهداف و رفع هرگونه نقص با تعیین آنها با کمک بازخورد انجام می‌شود. جنبه‌های مثبت سنجش سنتی را می‌توان به شرح زیر فهرست کرد (Şimşek, 2009):

(الف) این نوع از سنجش اقتصادی است و به راحتی می‌توان آن را برای بسیاری از دانش‌آموزان اعمال کرد.

(ب) در این نوع از سنجش رتبه عمومی دانش‌آموزان به راحتی قابل محاسبه است. این امکان مقایسه با شهرک‌ها، شهرها و کشورها را فراهم می‌کند.

(پ) در این نوع از سنجش اطلاعات و وضعیت کلی دانش‌آموز به سرعت آشکار می‌شود.

(ت) در این نوع از سنجش انجام تحقیق برای اهداف مختلف یادگیری بسیار مفید است.

در مدارس از آزمون‌های درست و غلط، آزمون‌های چند گزینه‌ای، آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه، آزمون‌های کتبی با پاسخ بلند و آزمون‌های شفاهی برای سنجش محصولات یادگیری یا ویژگی‌های شناختی دانش‌آموزان در مدارس استفاده می‌شود. این واقعیت که معلمان زمانی را به این ابزارهای اندازه‌گیری-سنجش اختصاص می‌دهند، می‌تواند کیفیت آموزش را افزایش دهد و بنابراین نقش ضروری ابزارهای اندازه‌گیری-سنجش می‌تواند اهمیت بیشتری در آموزش پیدا کند. اگر معلمان از ابزارهای سنتی سنجش-سنجش به طور مؤثر در تدریس استفاده کنند، تدریس این درس می‌تواند آسان‌تر شود که تدریس آن سخت است، دوره می‌تواند لذت‌بخش باشد و موفقیت دانش‌آموزان در این درس افزایش یابد. معلمان می‌توانند دانش‌آموزان خود را با استفاده از ابزارهای اندازه‌گیری-سنجش سنتی به حوزه‌های مناسب هدایت کنند. به عنوان مثال، دانش‌آموزی که نمرات خوبی در یک درس ریاضی می‌گیرد، می‌تواند به یک رشته ریاضی محور هدایت شود. سنجش انجام شده به این روش به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا از توانایی‌های فردی خود آگاه شوند و به معلم امکان می‌دهد دانش‌آموز را بهتر بشناسد (Şimşek, 2009).

معلمان به غیر از شناخت و هدایت دانش‌آموزان، وظایف دیگری نیز در محیط‌های یادگیری دارند. سنجش دستاوردهای دانش‌آموز یکی از این وظایف معلم است. در سنجش پیشرفت دانش‌آموزان، معلمان از بسیاری از ابزارهای سنجش سنتی بهره می‌برند. برای انجام مؤثر فعالیت‌های آموزشی، بسیار مهم است که معلمان با ابزارهای سنتی اندازه‌گیری-سنجش به خوبی آشنا شوند، ویژگی‌های آنها را بشناسند و از جنبه‌های مثبت و منفی آنها اطلاعاتی داشته باشند. نباید فراموش کرد که چندین ویژگی وجود دارد که هر ابزار اندازه‌گیری-سنجش را ناقص و برتر می‌کند. علاوه بر این، موقعیت‌های مختلفی وجود دارد که در آن هر ابزار اندازه‌گیری مناسب‌تر است. علاوه بر این، هنگام تهیه ابزار اندازه‌گیری باید به برخی موارد توجه شود. نظام آموزشی متناسب با شرایط روز دنیا در حال تغییر است بر همین اساس تغییر در سنجش و انواع آن اجتناب ناپذیر است (فتحی، ۱۴۰۱).

معروف‌ترین انواع سنجش در نظام آموزشی

۱-سنجش شفاهی در نظام آموزشی

موقعیت‌هایی که می‌توان امتحانات شفاهی را ترجیح داد به شرح زیر بیان کرد (Abidin, 2021; Güler, 2011):

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- الف) در طول سخنرانی می‌توان از سؤالات شفاهی برای جلب توجه به مشارکت فعال دانش آموزان استفاده کرد.
- ب) برای بررسی آمادگی دانش آموزان، برای تعیین نکاتی که در طول دوره متوجه نشده یا اشتباه متوجه نشده‌اند، برای استفاده مجدد در پایان موضوع یا واحد استفاده می‌شود.
- پ) از آنجایی که دانش آموزان مهارت‌های بیان نوشتاری را در سال‌های اولیه پیش دبستانی و دبستان توسعه نمی‌دهند، باید به صورت شفاهی از آن‌ها سؤال شود و پاسخ‌ها باید به صورت شفاهی گرفته شود. در چنین مواردی می‌توان از امتحانات شفاهی استفاده کرد.
- ت) می‌توان از آن برای سنجش شایستگی‌های استفاده صحیح از زبان مادری و صحبت کردن مؤثر به زبان خارجی استفاده کرد.
- ث) امتحانات شفاهی در صورتی ضروری است که دانش‌آموزان به مهارت‌های ارتباط کلامی توسعه یافته و اندازه‌گیری شده، تلفظ کلمات، مهارت‌های گفتاری یا خواندن مؤثر نیاز داشته باشند.
- ج) در تشخیص می‌توان از آن برای شناسایی سوء تفاهم‌ها و کمبودهای دانش آموزان استفاده کرد.
- ح) می‌توان از آن برای انتخاب افراد با مناسب‌ترین ویژگی‌ها برای یک شغل یا کار استفاده کرد.
- در امتحانات شفاهی به چه نکاتی باید توجه کرد؟
- نکاتی که برای استفاده موثرتر از امتحانات شفاهی باید در نظر گرفته شوند در زیر آورده شده است.
- الف) امتحانات شفاهی نباید از طریق فراخواندن دانش آموز به تخته سیاه انجام شود.
- ب) معلم باید پاسخنامه سؤالات را آماده کند.
- ت) طرح امتحان باید قبل از امتحان تهیه شود. در این طرح باید عملیاتی برای تعیین هدف معاینه و اهداف مورد نیاز برای آزمایش انجام شود.
- ث) چه مقدار امتیاز باید به اطلاعات و زمان پاسخگویی هر سؤال از قبل مشخص شود.
- ج) معلم ویژگی‌هایی مانند گرما، نور و صدای محیط امتحان را از قبل آماده کند.
- چ) اگر توانایی استفاده مؤثر از زبان سنجیده نشود، باید سؤالات کوتاه و زیاد پرسید.
- ح) معلم باید محیط روانی را برای آرامش دانش آموزان آماده کند. برای این کار معلم می‌تواند امتحان را با پرسیدن سوالی از دانش آموزان شروع کند. علاوه بر این، معلم نباید دانش آموزان را با سؤالات پر کند.
- خ) تأثیر نمرات داده شده در امتحانات شفاهی بر درس درسی باید تا حد امکان کمتر حفظ شود.
- د) معلم باید با در نظر گرفتن مطالب و اهداف دروس سؤالات را از نظر سطح دشواری در همان سطح و قبل آماده کند.
- ذ) پاسخ‌ها نباید خیلی طولانی باشند.
- ر) سؤالات باید واضح، قابل فهم و عینی باشند. با نظر کارشناسی می‌توان از مناسب، واضح و قابل فهم بودن سؤالات اطمینان حاصل کرد.
- ز) باید چندین سؤال برای پوشش همه مسائل آماده شود. برای این کار می‌توان از جدول مشخصات استفاده کرد.
- س) بسیاری از دانش آموزان را نباید با هم امتحان شفاهی کرد مگر اینکه اجباری باشد.
- ش) سؤالات باید به آرامی پرسیده شوند و با صدای بلند خوانده شوند.
- ص) دانش آموزان باید از قبل از قوانین امتحان شفاهی مطلع شوند.
- معلمانانی که به موارد ذکر شده توجه می‌کنند می‌توانند از طریق امتحانات شفاهی در سنجش پیشرفت دانش آموز به اندازه گیری‌های دقیق‌تری دست یابند.
- مزایای سنجش شفاهی چیست؟

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- جنبه‌های مثبت سنجش شفاهی در زیر آورده شده است (Güler, 2011):
- الف) ممکن است امکان دریافت پاسخ‌های عمیق از دانش آموزان را فراهم کند.
  - ب) نرخ برای پاسخ صحیح به طور تصادفی و گرفتن امتیاز پایین است.
  - پ) سؤالات به راحتی آماده می‌شوند و زمان کمی می‌گیرند.
  - ت) امکان کپی وجود ندارد.
  - ث) امکان پاسخ اشتباه دانش آموزان از طریق اشتباه در فهم سؤالات و دادن سؤالات در جهت مورد نظر کم است.
  - ح) زمانی که تعداد دانش آموزان کم باشد، می‌توان سطح دانش و اعتماد تحصیلی دانش آموزان را تعیین کرد.
  - خ) ممکن است اطلاعات بیشتر در مورد دانش آموزان را قادر سازد.

۲- سنجش‌های کتبی با پاسخ کوتاه در نظام آموزشی

- ابزار اندازه گیری به عنوان آزمون کتبی با پاسخ کوتاه نامیده می‌شود که شامل سؤالاتی است که می‌توان با عدد، کلمه یا جمله به آنها پاسخ داد، پاسخ دهنده با تفکر پاسخ را به صورت کتبی ارائه می‌کند. ویژگی اصلی آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه این است که شامل سؤالاتی است که پاسخ کوتاه دارند (Özçelik, 2010). امتحانات کتبی با پاسخ کوتاه ممکن است به شکل یک جمله تکمیلی، یک جمله تکمیلی یا یک جمله سوالی باشد.
- چه زمانی می‌توان آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه را ترجیح داد؟
- امتحانات کتبی با پاسخ کوتاه ممکن است در چنین شرایطی در زیر ترجیح داده شود (Demirel, 2014):
- الف) در صورتی که هدف آزمون سنجش متغیرهایی مانند مهارت‌های ارتباطی، تکلم مؤثر و استفاده صحیح از زبان نباشد، می‌توان از آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه استفاده کرد.
  - ب) برای دروس مرتبط با خصوصیات اعداد و عملیات در ریاضیات می‌توان از آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه استفاده کرد. از این آزمون‌ها می‌توان در دروس هندسه نیز استفاده کرد.
  - پ) می‌توان از آن برای تعیین اینکه آیا دانش آموزان اطلاعات خاصی در مورد فومونون خاص دارند یا خیر استفاده کرد.
- در آماده سازی آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه به چه نکاتی باید توجه کرد؟
- برای استفاده مؤثر از امتحانات کتبی با پاسخ کوتاه در قالب تعریف، جاهای خالی یا جمله سوالی، رعایت نکات زیر توصیه می‌شود (Güler, 2011; Özçelik, 2010):
- الف) هر سؤال باید یک اطلاعات، هدف یا مهارت مهم و واحد را بررسی کند.
  - ب) مسئله باید دقیق و تنها پاسخ صحیح باشد.
  - پ) سؤالات باید عاری از اظهاراتی باشد که می‌تواند سرنخ یا اطلاعات غیر ضروری باشد.
  - ت) اطلاعات مورد نیاز برای پاسخ باید به طور کامل ارائه شود.
  - ث) برخی از سؤالات نباید سرنخی برای سؤالات دیگر باشد.
  - ج) سؤالات باید واضح و قابل فهم باشند.
  - چ) جمله‌ای که سؤال را تشکیل می‌دهد نباید توسط پاسخ دهنده از منبع آشنا گرفته شود.
  - ح) سؤالات باید بتوانند مستقل از یکدیگر پاسخ داده شوند.
  - خ) کلید پاسخ باید آماده شود.
  - د) سطح مسئله باید با سطح هدف بررسی شده یکسان باشد.
  - ذ) سؤال باید مطابق با قوانین املائی نوشته شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- ر) سؤالات باید متناسب با سن یا سطح کلاس مربوطه باشد.
- ز) در امتحانات کتبی کوتاه پاسخ متشکل از سؤالات خالی پر کردن، نباید فاصله زیادی وجود داشته باشد. حداکثر دو کلمه باید از یک جمله حذف شود.
- س) امتحانات خالی باید در هر سؤال در پاسخ کوتاه نوشته شده برابر باشد.
- ش) در امتحانات کتبی با پاسخ کوتاه، کلمات در سؤالات خالی پر شده باید به گونه‌ای چیده شوند که بیانگر آنچه در خلأ باید پاسخ داده شود.
- ص) در آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه شامل سؤال‌های خالی، عبارت، جمله یا عبارت خالی فقط باید درست زمانی باشد که پاسخ مورد انتظار داده شود. در موارد دیگر باید اشتباه باشد.
- ض) در آزمون‌های کتبی با پاسخ کوتاه شامل سؤالات خالی، جای خالی برای پاسخ باید به گونه‌ای تنظیم شود که پاسخگویی و نمره دهی آسان شود.
- ط) در امتحانات کتبی کوتاه پاسخ شامل سؤالات خالی، گذاشتن جاهای خالی در انتهای جمله به دانش آموز اجازه می‌دهد تا مشکل یا آنچه را که در ابتدای جمله پرسیده می‌شود بهتر درک کند.

برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی

در جهان در حال جهانی شدن، کشورها برای نشان دادن موقعیت خود در سطح بین المللی و همچنین مطالعات سنجش ملی خود در زمینه آموزش به شاخص‌های آموزشی نیاز دارند. برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی (Demirtaşlı, 2014) نشان دهنده یک رویکرد جدید برای سنجش پیشرفت دانش آموزان در مقایسه با ابتکارات سنجش ملی و بین المللی است. اندازه‌گیری عواملی که مستقیماً بهره‌وری اقتصادی را تعیین می‌کنند مانند علوم، ریاضیات و مهارت‌های خواندن و مهارت‌های پایه، علاوه بر مهارت‌های مختلف مانند تفکر انتقادی، تجزیه و تحلیل، استدلال، ترکیب، خلاقیت از دلایل اصلی تبدیل شدن پیزا به یک مرجع بین‌المللی است.

برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی سازماندهی شده توسط سازمان همکاری اقتصادی و توسعه یکی از بزرگترین تحقیقات آموزشی بین المللی است که در آن دانش و مهارت‌های دانش آموزان در ریاضیات، علوم و مهارت‌های خواندن سنجش می‌شود. در این زمینه، این یک سنجش بین المللی است که عملکرد سواد خواندن، سواد ریاضی و سواد علمی را در دانش آموزان ۱۵ ساله هر سه سال یکبار اندازه گیری می‌کند. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های تمرین برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی است که برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی ساختاری به نام "سواد" را اندازه گیری می‌کند در حالی که سایر مطالعات بیشتر بر برنامه درسی و آنچه در کلاس درس آموخته می‌شود تمرکز می‌کنند. در این زمینه، چارچوب سنجش در برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی مفهوم سواد مربوط به کاربرد دانش، دانش آموزان در زندگی روزمره، استنتاج منطقی، تفسیر مسائل مربوط به موقعیت‌های مختلف و استنتاج از آموخته‌های آنها برای حل مسائل را پوشش می‌دهد. برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی در عمل، هدف آن تعیین نه تنها میزان به خاطر سپردن مطالبی است که آموخته‌اند، بلکه همچنین شایستگی‌های استفاده از آموخته‌هایشان در مدرسه و خارج از زندگی مدرسه تا حدی که می‌توانند از دانش و مهارت‌های خود برای درک بهره ببرند، مشخص شود. موقعیت‌های جدیدی که با آنها مواجه خواهند شد، برای حل مشکلات، پیش بینی و قضاوت علاوه بر این، برنامه برای سنجش دانش آموزان بین المللی داده‌های مربوط به انگیزه‌های دانش آموزان، نظرات خود، سبک‌های یادگیری، محیط مدرسه و خانواده‌هایشان را جمع‌آوری می‌کند (Abidin, 2021).

سنجش دانش آموزان ابتدایی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در آموزش، سنجش دانش آموزان یکی از مهمترین عناصر است که به منظور سنجش توانایی‌ها، مهارت‌ها و دانش‌های آن‌ها انجام می‌شود. سنجش دانش آموزان در سطح ابتدایی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است، زیرا هدف اصلی آموزش در این مرحله، تربیت و پرورش نیروی کارآمد و خلاق در جامعه است. سنجش دانش آموزان ابتدایی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف دانش آموزان، هدف‌های آموزشی را تعیین کردن، سنجش روش‌های آموزشی و تدریس معلمین و به طور کلی بهبود فرایند آموزش و پرورش صورت می‌گیرد. برای سنجش دانش آموزان ابتدایی می‌توان از روش‌های مختلفی مانند تست‌ها، سؤالات باز، پروژه‌ها، ارائه و جستجوی اینترنتی استفاده کرد. هدف اصلی در سنجش دانش آموزان ابتدایی، به دست آوردن یک نمای کامل از توانایی و دانش فردی هر دانش آموز به منظور برنامه‌ریزی برای بهبود آموزش است. در کل، سنجش دانش آموزان در سطح ابتدایی یک عنصر مهم و ضروری در فرایند آموزش و پرورش است و باید با توجه به نیازهای فردی هر دانش آموز، با روش‌های مناسب و دقیق انجام شود.

برای سنجش دانش آموزان ابتدایی، می‌توانید از روش‌های مختلفی استفاده کنید. در زیر چند پیشنهاد برای سنجش دانش و توانایی دانش‌آموزان در سطح ابتدایی آمده است:

- ۱- تست‌ها: به عنوان یک روش سنجشی، می‌توانید از تست‌های چندگزینه‌ای و یا تست‌های کوتاه پاسخ استفاده کنید. این تست‌ها می‌توانند شامل مباحث اصلی درسی باشند و می‌توانند به صورت فردی یا گروهی تدارک دیده شوند.
  - ۲- سؤالات باز: برای سنجش توانایی دانش‌آموزان در حل مسائل، می‌توانید از سؤالات باز استفاده کنید. این سؤالات می‌توانند مرتبط با مباحث درسی و همچنین مسائل کاربردی باشند.
  - ۳- پروژه‌ها: با تدوین پروژه‌های کوچک و ساده مرتبط با مباحث درسی، می‌توانید از دانش‌آموزان خود بخواهید که نشان دهند که چگونه مفاهیم درسی را در زندگی واقعی به کار می‌برند.
  - ۴- ارائه: با درخواست دانش‌آموزان برای ارائه موضوعات درسی، می‌توانید توانایی آن‌ها در ارتباط با دیگران و ارائه اطلاعات را سنجید.
  - ۵- جستجوی اینترنتی: با دادن یک سؤال یا موضوع به دانش‌آموزان و خواستن از آن‌ها که جستجوی اینترنتی درباره آن انجام دهند، می‌توانید توانایی آن‌ها در استفاده از اینترنت و مرور منابع مفید را سنجید.
- این روش‌ها می‌توانند برای سنجش دانش‌آموزان ابتدایی کارآمد باشند و به شما کمک می‌کنند تا نقاط قوت و ضعف دانش‌آموزانتان را شناسایی کنید (Kettler et al., 2009).

بحث و نتیجه گیری

روش‌های سنجش در مدارس ابتدایی بسیار اهمیت دارند، زیرا به مدیران و معلمان اطلاعات مفیدی درباره عملکرد دانش‌آموزان و کیفیت آموزش ارائه می‌دهند. این روش‌ها می‌توانند به مدیران و معلمان کمک کنند تا عیب‌یابی کنند، نقاط قوت و ضعف را شناسایی کنند و بهبود فرایند آموزش را پیگیری کنند. یکی از اهمیت‌های روش‌های سنجش در مدارس ابتدایی، مشخص کردن سطح دانش و مهارت‌های دانش‌آموزان است. با استفاده از این روش‌ها، معلمان می‌توانند بفهمند که هر دانش‌آموز در چه حوزه‌ای مشکل دارد و نیاز به کمک دارد. این اطلاعات به معلمان کمک می‌کند تا برنامه‌های آموزشی را بر اساس نیازهای هر دانش‌آموز تنظیم کنند (فتحی، ۱۴۰۱).

علاوه بر آن، روش‌های سنجش می‌توانند در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی مؤثر باشند. این روش‌ها به مدیران کمک می‌کنند تا عملکرد کارکنان و معلمان را سنجش کنند و تصمیم‌های مناسبی درباره پیشرفت و ترقی آن‌ها بگیرند. همچنین، با استفاده از سنجش، می‌توان عملکرد مدارس را با سایر مدارس مقایسه کرده و از بهبود استانداردها تحت الشعاع قرار داد. روش‌های سنجش در مدارس ابتدایی اهمیت بسیاری دارند. آن‌ها به معلمان کمک می‌کنند تا نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان را شناسایی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کنند و برنامه‌های آموزشی را بر اساس نیازهای هر دانش‌آموز تنظیم کنند. همچنین، با استفاده از سنجش می‌توان بهبود فرایند آموزش را پیگیری کرده و تصمیم‌گیری‌های مناسب در مدیریت مدرسه انجام داد. سنجش به معنای قضاوت و تعیین ارزش کیفیت است. معلمان باید دانش کافی در مورد این موضوع داشته باشند تا بتوانند به طور کامل رویکرد سنجش مورد انتظار برنامه‌های آموزشی خود را به کار گیرند. علاوه بر این، باید دانست که از چه روش‌هایی باید این اطلاعات را جمع‌آوری کرد و معلمان برای آشنایی با دانش آموزان و جمع‌آوری اطلاعات برنامه ریزی شده و برنامه ریزی شده در مورد آنها، از کدام ابزارهای اندازه‌گیری سنجش استفاده خواهند کرد. اطلاعاتی که از طریق آزمون و خطا در محل کار یا شنیدن معلمان دیگر به دست می‌آید اجازه نمی‌دهد که سنجش‌گران به شیوه‌ای که برنامه‌های آموزشی انتظار می‌رود انجام شود، اما ممکن است گاهی منجر به اعمال نادرست شود. به دلیل تغییر سریع در برنامه‌های آموزشی و ارائه برنامه‌های آموزشی تجدید یا به روز شده در یک دوره بسیار کوتاه، ممکن است معلمان مجبور شوند برنامه‌ها را بدون درک کامل آنچه از آنها انتظار می‌رود، به ویژه در زمینه اندازه‌گیری سنجش اجرا کنند. بنابراین، برای معلمان اجتناب ناپذیر است که با ابزارهای اندازه‌گیری سنجش گذشته مشکل داشته باشند. به منظور افزایش کارایی به دست آمده از فعالیت‌های یاددهی-یادگیری، معلمان باید در مورد ابزارهای اندازه‌گیری و سنجش آگاهی داشته باشند (Abidin, 2021). این امر انجام فعالیت‌های آموزشی ضمن خدمت مانند سمینارها و دوره‌های مرتبط با توسعه و اجرای ابزارهای سنجش-سنجش برای معلمان را ضروری می‌سازد. فعالیت‌های اندازه‌گیری و سنجش برای درس باید به سمت اهداف و مهارت‌های پایه در برنامه تدریس باشد. به عنوان مثال در دوره‌های ریاضی، هدف آن سنجش میزان پیشرفت و موفقیت توانمند در بعد دانش و مهارت برنامه تدریس ریاضی با ابزارهای سنتی سنجش-سنجش است. فعالیت‌هایی باید به منظور پیگیری رشد فردی دانش آموزان، کسب مهارت‌های چند بعدی و کمک به آنها در حل مشکلات پیش آمده آماده شود و بر این اساس سنجش شوند. در آموزش معلمان باید از سطوح دانش آموز آگاه باشند تا بتوانند فعالیت‌های متناسب با سطح دانش آموزان خود را طراحی و سنجش کنند.

در ادامه، پیشنهادات کاربردی برای بهبود فرایند سنجش در مدارس ابتدایی را ارائه می‌دهم:

۱. ایجاد راهنمایی برای معلمان: برای استفاده بهینه از روش‌های سنجش، می‌توان راهنمایی‌ها و دستورالعمل‌هایی برای معلمان ارائه کرد. این راهنماها می‌توانند شامل نکاتی مانند نحوه طراحی آزمون‌ها، سنجش عملکرد دانش‌آموزان و تفسیر نتایج سنجش باشند.
۲. آموزش معلمان در زمینه سنجش: برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌ها برای معلمان با موضوع سنجش می‌تواند به بهبود کیفیت سنجش در مدارس ابتدایی کمک کند. این دوره‌ها می‌توانند شامل روش‌های مختلف سنجش، تفسیر نتایج و استفاده از آنها در بهبود فرایند آموزش و یادگیری باشند.
۳. توجه به سنجش فرایندی: در کنار سنجش نهایی و سنجش نتایج، توجه به سنجش فرایندی نیز حائز اهمیت است. با سنجش و رصد مستمر فرایند آموزش و یادگیری، معلمان و مدیران می‌توانند به طور فعال در بهبود روند آموزشی دخیل شوند.
۴. استفاده از روش‌های تنوع‌بخش: استفاده از روش‌های متنوع سنجش می‌تواند به تناسب با نیازهای مدرسه و دانش‌آموزان باشد. برای مثال، همچنین از روش‌های عملکردی، پروژه‌محور و مشارکتی در کنار تست‌ها و آزمون‌ها استفاده کنید.
۵. استفاده از فرمت‌های تنوع‌بخش در سنجش: به جای استفاده از روش‌های سنجش تکراری و یکنواخت، می‌توان از فرمت‌های تنوع‌بخش مانند پروژه‌ها، ارائه‌ها، نمایش‌های تئاتری و گزارش‌های کتبی استفاده کرد. این فرمت‌ها به دانش‌آموزان امکان اعمال مهارت‌های متنوع را می‌دهند و سنجش را بهبود می‌بخشند.

۶. استفاده از سنجش فیدبک مستمر: فیدبک مستمر به دانش‌آموزان امکان می‌دهد تا در طول فرایند آموزش و یادگیری بهبود کنند. معلمان می‌توانند از سنجش فیدبکی استفاده کنند و با ارائه بازخوردهای مؤثر و سازنده به دانش‌آموزان، آن‌ها را در جهت بهبود عملکرد خود هدایت کنند.
۷. استفاده از سنجش همکارانه: همکاری و تعامل بین معلمان در فرایند سنجش می‌تواند به بهبود کیفیت سنجش کمک کند. از سنجش همکارانه به عنوان یک روش مؤثر در تبادل نظر و به اشتراک گذاری تجارب استفاده کنید.
۸. توجه به تعامل با والدین: مشارکت والدین در فرایند سنجش می‌تواند ارزش افزوده‌ای داشته باشد. ارائه اطلاعات به والدین درباره روش‌های سنجش، نتایج و عملکرد دانش‌آموزان می‌تواند همکاری والدین را تقویت کرده و در بهبود عملکرد دانش‌آموزان مؤثر باشد.
- در بهبود فرایند سنجش و بهبود کیفیت آموزش و یادگیری در مدارس ابتدایی. همچنین، نیاز است که هر مدرسه به توجه به شرایط خود و نیازهای دانش‌آموزان، روش‌های سنجش مناسب خود را انتخاب کند و در صورت لزوم، آن‌ها را سفارشی سازی کند.

منابع

۱. فتحی، محمدرضا. (۱۴۰۱). نقد بر نظام ارزشیابی بدون نمره در دوره ابتدایی و ارائه راهکاری مناسب، مجله پویا در آموزش علوم انسانی. دوره هفتم، شماره ۲۶، صص ۳۱-۴۴
2. Abidin, M. (2021). Stakeholders Evaluation on Educational Quality of Higher Education. *International Journal of Instruction*, 14(3), 287-308.
3. Beddow, P. A., Kettler, R. J., & Elliott, S. N. (2008). Test accessibility and modification inventory. *Nashville, TN: Vanderbilt University*.
4. Correia, N., Camilo, C., Aguiar, C., & Amaro, F. (2019). Children's right to participate in early childhood education settings: A systematic review. *Children and Youth Services Review*, 100, 76-88.
5. Chepkonga, M. C. (2017). Influence of learning facilities on provision of quality education in early childhood development centres in Kenya. *International Journal of Education and Research*, 5(6), 15-26.
6. Demirel, Ö. (2014). Öğretim ilke ve yöntemleri, öğretme sanatı (20. b.). *Ankara: Pegem Akademi..*
7. Güler, N. (2011). Eğitimde ölçme ve değerlendirme.
8. Kettler, R. J., Elliott, S. N., Beddow, P. A., & Kurz, A. (2018). Accessible instruction and testing today. In *Handbook of accessible instruction and testing practices* (pp. 1-16). Springer, Cham.
9. Kavanaugh, M. (2017). *Examining the impact of accommodations and universal design on test accessibility and validity* (Doctoral dissertation, Boston College).
10. Kettler, R. J., Elliott, S. N., & Beddow, P. A. (2009). Modifying achievement test items: A theory-guided and data-based approach for better measurement of what students with disabilities know. *Peabody Journal of Education*, 84(4), 529-551.
11. Kangas, J., & Harju-Luukkainen, H. (2021). What is the future of ECE teacher profession? Teacher's agency in Finland through the lenses of policy documents. *The Morning Watch: Educational and Social Analysis*, 47(1-Spring).
12. Nas, S. E., Akbulut, H. İ., Çalik, M., & Emir, M. İ. (2022). Facilitating conceptual growth of the mainstreamed students with learning disabilities via a science experimental guidebook: A case of physical events. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 20(1), 45-67.
13. Özçelik, D. A. (2010). Ölçme ve değerlendirme.
14. Şimşek, N. (2009). Sosyal bilgilerde ölçme ve değerlendirme. *Mustafa Safran Sosyal Bilgiler Öğretimi. Pegem Akademi, ss, 571-624.*
15. Şavlı, S. (2019). İlkokul 4. sınıfta öğrenim gören özel okul ve devlet okulu öğrencilerinin fen öğrenme ortamlarına ilişkin imajlarının resim çizme tekniği ile incelenmesi.
16. Solano-Flores, G., Wang, C., Kachchaf, R., Soltero-Gonzalez, L., & Nguyen-Le, K. (2014). Developing testing accommodations for English language learners: Illustrations as visual supports for item accessibility. *Educational Assessment*, 19(4), 267-283.
17. Woessmann, L. (2005). The effect heterogeneity of central examinations: evidence from TIMSS, TIMSS-Repeat and PISA. *Education Economics*, 13(2), 143-169.